

minulus Scop. (Pol.); — *oleraceum* L. (Bab.), *Picromeris bidens* L. (Bab., Pol.) *Enoplops scaphi* Fabr. (Pol.), *Syromastes marginatus* L. (Pol.), *Geocoris dispar* Waga (Pol.), *Stygicoris rusticus* Fall. (Pol.), *Trapezonotus agrestis* Fall. (Bab., Pol.), *Aphanus Pini* L. (Pol.); — *phoeniceus* Rossi. (Pol.), *Harpactor iracundus* Poda. (Bab., Pol.), *Nabis ferus* L. (Pol.), *Anthocoris nemoralis* Fabr. (Pol.), *Lygus pratensis* L. (Bab., Pol.), *Saldia saltatoria* L. (Pol.), *Eutacanthus interruptus* L. (Bab.), *Ptyelus spumarius* L. (Bab.).

Az *Eilicrinia cordiaria* életmódja.

Irta Cerva Frigyes.

Erről a szép araszoló lepkéről, mely Alsó-Ausztria, Dalmázia, Kis-Ázsia, Örményország és kivált Magyarország különféle vidékén előfordul, eddigelé csak az volt ismeretes, hogy különösen a lapályban mindenütt, a hol a fűzfa tenyeszik, két nemzedékben található. Hazánkban eddig Budapest, Szigetcsép, Kalocsa, Szeged, Nagyvárad, Székesfehérvár, Pozsony, Mehádia, Temesvár, Pancsova, Zimony és Fiume környékén figyeltek meg.

Az első nemzedék, a var. *Röslerstammiria* Stgr., április 10. és 15-ike közt lép fel és május 10—15-ig található. Valamint más fajoknál, ennél is előfordul, hogy egyes példányok később fejlődnek ki és még május végén is láthatók. A második nemzedék, a törzsalak, július 10. és 20-ka közt jelenik meg és augusztus elejéig repül. Ennél szintén nem ritka, hogy egyes példány ezen időn túl is található.

A lepke rendszeren öreg fűzfák körül tartózkodik, reggeltől estig a földön, fűszálakon, különféle apró növényeken és bokrokon, valamint a fűzfa kérgén és magasabb ágain ülve található. Hogyha a hernyó a föld alatt bábozódott, a mi a szabály, akkor a lepke a kikelés után apró növényeken pihen. Ha azonban a bábozódás korhadt öreg fűzfában vagy benne levő humusban vagy pudrában történt, akkor kikelés után a lepke annak közelében ül.

Általában igen lomha állat. Nappal mozdulatlanul ül egy helyen. Nyugalmából csupán a ráeső napfény rázza fel vagy ha felzavarják, a midőn azonban siet megfelelő helyre, a hol folytathatja pihenését. Ez okon könnyű a cyanumos üveggel fogni. Háló csak igen ritkán kell. Ennek a lomhaságnak tulajdonítható, hogy a legtöbb esetben egészen friss példányokra tehetünk szert.

Az *E. cordiaria* tenyésztésével még senki sem foglalkozott. Véletlenül tenyésztettem ugyan egy ízben egy példányt meringezett hernyóból, mely előttem ismeretlen volt. Ugyan úgy járt annak idején Pável János. Egyikünk sem állapíthatta meg, minő a hernyó. Utóbb elhatároztam, hogy tenyésztés útján igyekezzem hernyókhoz jutni. Erre a célra több éven át mind az első, mind a második nemzedéknek bizonyos számú példányát együvé zártam. A legtöbb esetben végbe ment a párosodás, de a letojít peték mindannyiszor meddőnek bizonyultak, még oly esetben is, midőn a copula 10—12 óra hosszat tartott. Ez a tapasztalat nem alapszik egyes esetek megfigyelésén, hanem több évi kísérletezés kifolyása. Vajjon a fogság vagy egyéb körülmények okozzák azt, nem állíthatom.

A párosodás után a nőstény a petéket másnap, sokszor azonban 3—4 nap múlva tojja le, még pedig rendszerint fűzfalevél szélére, ritkábban a tenyésztő házikó falazatára vagy más helyre. A fogságban letojít peték száma, más fajokéhoz képest, igen csekély: 20—30 között ingadozik. A többi pete a nőstény testében maradnak, annak daczára, hogy még 5—8, sőt 10 napig is él. Azok a peték, melyek nem tartalmazznak embriót, már a petézést követő 2. vagy 3. napon felismerhetők, sokkal sötétebbé lesznek s apró rozsdaszínű pontoeskák mutatkoznak rajtuk, a melyek utóbb a pete egész felületét foglalják el, s a pete összezsugorodik. Ez volt több évi kísérletezésnek sovány eredménye.

Mint ahogy azonban a múlt évben sikerült oly petéket is kapnom, melyekből kikelt a hernyó, el nem mulasztom mind a petét, mind a hernyót s annak fejlődését leírni.

A pete lapos, tojásalakú, világos-sárga színű, 0,8 mm. hosszú, 0,3 mm. széles. A megtermékenyített pete kevéssé változtatja a színét s inkább világosabbá mint sötétebbé válik. 12—14 nap múlva kikelt a hernyó, mely akkor 1—2 mm. hosszú, háta zöldes-szürke, hasa valamivel világosabb színű, a feltűnően nagy fej pedig vöröses-barna. két napi táplálkozás után zöldes színűvé lesz. Az első napokban úgy mint többnyire a fiatal her-

nyók, csak a levelek felső epidermisét rágiesálja, de oly gyorsan növekszik, hogy 8 napos korában már 7 mm. hosszúságot ér el; két nappal utóbb, midőn a leveleket már szabályosan eszi, 10 mm. hosszú. Élete 21. napján teljesen kifejlődött a hernyó s akkor 36 mm. hosszúságúvá lesz.



A teljesen kifejlődött hernyó szürkés-zöld, hátán két fehéres hullámos vonal fut le s ezek mellett, oldalt még 4 ily vonal mutatkozik, melyek azonban csak megfelelő nagyítás mellett láthatók. A stigmákat magábfoglaló vonal fehér, meglehetősen széles, felső széle pirosas. A stigmák pirosas-barnák, a testgyűrűk széle fehér. Hasa világosabb a hátánál, 4 fehéres vonal fut rajta végig. Feje lelapított, oly széles mint az első testgyűrű és csak egy fokkal világosabb, mint a test színe. A fej szivtorma bevágása jobbra is, balra is pirosas, patkóalakú rajzot mutat, a mely a fejnek zöld színétől jól elüt.

Igen feltűnő, hogy a hernyó egész élete tartama alatt nem vedlik, legalább nem találtam a levett testtakarónak legesekélyebb

nyomát, annak daczára, hogy mind a tenyésztő házikót, mind a tápláló növényt a legszorgosabban átvizsgáltam. Hogy a hernyó a levetett bőrt megenné, azt fel nem tételezhetem.

A hernyó általában igen lomha s ebben a tekintetben élénken emlékeztet a lepkére. Élete egész tartama alatt nem hagyja el tápláló növényét, holott a fogságban gyakran megesisik, hogy más hernyók a nyújtott tápláló növényt elhagyják s a tenyésztő házikóban szerte mászkálnak. Igen mohón eszik és ha jóllakott, mozdulatlanul ül a tápláló növényen. Minthogy eddigelé csak kevés hernyó állott rendelkezésemre, nem tehettem kísérletet arra nézve, vajjon a hernyó a kecskefűzön kívül más fűzet is eszik, a mi valószínű.

Lepke-eltérések a Magyar Nemzeti Museum gyűjteményéből.*)

Irta A. Aigner Lajos.

I.

Papilio Podalirius L. ♀, kifejlesztve 70 mm. Rajzolata kormos-fekete, a felső szárny szalagjai nem élesen körvonalozottak, hanem szétfolytak, feketés pikkelyek által összekötöttek, a submarginalis vonal csaknem egészen kormos színű. Ez a példány, melyet Dahlström Gyula 1877. jun. 10-én Eperjesen fogott, igen hasonlít az ab. *Schultzi* Bathke-hez (Berl. Ent. Zeit. 1902. Taf. 6. Fig. 6.).

Másik eperjesi példánynak (♀, 90 mm. 1895. máj. 15.) a felülete is, a fonákja is tiszta fehér.

Thais Polyxena Schiff. ♀, 48 mm. A felső szárny 5 sáv-szerű foltja közül a külső gyöngye, az 1., 3. és 5. csak jelzett,

*) Az „Annales Musei Nationalis Hungarici“ IX. kötetében (1906.) két színes táblával megjelent „Schmetterlings-Aberrationen aus der Sammlung des Ungar. National-Museums“ ezimű czikknek¹⁾ kivonata. A ki a példányok bővebb leírása iránt érdeklődik, azt az eredetire utaljuk.